

Departement Sociaal-Agogisch Werk
EERSTE Jaar
Academiejaar 2009 - 2010

ICT EN BRONNENONDERZOEK *OEFENBOEK MS-EXCEL*

Marc Vangheluwe

i.s.m.
Luk Gheysen
Benedict Wydhooghe

Vooraf :

Te verwachten vaardigheden : zie <http://sadan.wikidot.com>

Zie ook het Excel-bestand “oefenboekexcel2008-2009”

Bij problemen : <http://www.gratiscursus.be/> zie cursus excel2007

Sla je oefening op met volgende naam : OefExcel_VoornaamInitiaalNaamKlas; maak in dit excelbestand een werkblad per vraag en benoem de werkbladen naar de oefeningen (basisbewerkingen, kalender, functies .....).

Oefening 1 : Basisbewerkingen

1.1 Maak onderstaande tabel zo nauwkeurig mogelijk na :

Aantal studenten per opleiding Academiejaar 2008 - 2009				
Studierichting	1° Jaar	2° Jaar	3° Jaar	Totaal
Ba SW	135	90	87	
BaTP	168	110	100	
BaO	156	99	86	
BaMV	89	35	30	
Totaal				

1.2 Vul in de tabel op een correcte manier onderaan en rechts de totalen in en kopieer dan de ganse tabel onder de eerste tabel.

1.3 In de onderste tabel bepaal je ten slotte de procenten . Dit moet het resultaat zijn :

Aantal studenten per opleiding Academiejaar 2008 – 2009				
Studierichting	1° Jaar	2° Jaar	3° Jaar	Totaal
Ba SW	24,64%	26,95%	28,71%	26,33%
BaTP	30,66%	32,93%	33,00%	31,90%
BaO	28,47%	29,64%	28,38%	28,78%
BaMV	16,24%	10,48%	9,90%	13,00%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Oefening 2 : Kalender

Maak nauwkeurig de kalender na die je vindt op de volgende pagina. Doe dit met zo weinig mogelijk bewerkingen (via doorvoeren, Ctrl-toets gebruiken om meerdere bereiken te selecteren ....). Let bij het samenvoegen van cellen ook op verticale en horizontale uitlijning, terugloop, datumnotaties enz....

Als koptekst voeg je in “kalender lesperiode 2” en als voettekst de huidige datum.

DECEMBER							
maandag	01/12/2008						
dinsdag	02/12/2008						
woensdag	03/12/2008						
donderdag	04/12/2008						
vrijdag	05/12/2008						
zaterdag	06/12/2008						
zondag	07/12/2008						
maandag	08/12/2008						
dinsdag	09/12/2008						
woensdag	10/12/2008						
donderdag	11/12/2008						
vrijdag	12/12/2008						
zaterdag	13/12/2008						
zondag	14/12/2008						
maandag	15/12/2008						
dinsdag	16/12/2008						
woensdag	17/12/2008						
donderdag	18/12/2008						
vrijdag	19/12/2008	einde lesperiode 1					
zaterdag	20/12/2008						
zondag	21/12/2008						
maandag	22/12/2008	Kerstvakantie week 1					
dinsdag	23/12/2008						
woensdag	24/12/2008						
donderdag	25/12/2008						
vrijdag	26/12/2008						
zaterdag	27/12/2008						
zondag	28/12/2008						
maandag	29/12/2008	Kerstvakantie week 2					
dinsdag	30/12/2008						
woensdag	31/12/2008						
donderdag	01/01/2009						
vrijdag	02/01/2009						
zaterdag	03/01/2009						
zondag	04/01/2009						
maandag	05/01/2009	Blokweek					
dinsdag	06/01/2009						
woensdag	07/01/2009						
donderdag	08/01/2009						
vrijdag	09/01/2009						
zaterdag	10/01/2009						
zondag	11/01/2009						
maandag	12/01/2009	start examenperiode Eén					
dinsdag	13/01/2009						
woensdag	14/01/2009						
donderdag	15/01/2009						
vrijdag	16/01/2009						
zaterdag	17/01/2009						
zondag	18/01/2009						
maandag	19/01/2009						
dinsdag	20/01/2009						
woensdag	21/01/2009						
donderdag	22/01/2009						
vrijdag	23/01/2009						
zaterdag	24/01/2009						
zondag	25/01/2009						
maandag	26/01/2009						
dinsdag	27/01/2009						
woensdag	28/01/2009						
donderdag	29/01/2009						
vrijdag	30/01/2009						

zaterdag	24/01/2009					
zondag	25/01/2009					
maandag	26/01/2009					
dinsdag	27/01/2009					
woensdag	28/01/2009					
donderdag	29/01/2009					
vrijdag	30/01/2009	inhaal dag				

Oefening 3 : Opmaak

3.1. Voer de gegevens in zoals weergegeven in de kolom "invoer" (de laatste 5 cellen voer je de functie "NU" in).

Kopieer daarna de gegevens van de kolom invoer naar de kolom "Resultaat"

Invoer	Resultaat
0,6	
0,6	
-3	
10000	
10000	
0,1	
0,25	
25	
50	
11/06/2008 9:33	
11/06/2008 9:33	
11/06/2008 9:33	
11/06/2008 9:33	
11/06/2008 9:33	

3.2. Verander nu (via ceileigenschappen) de notatie van elke cel zodat je het volgende resultaat krijgt :

Invoer	Resultaat
0,6	1
0,6	0,600
-3	-3,000
10000	10.000 €
10000	€10000,00
0,1	10%
0,25	1/4
25	25 stuks
50	50 stuks
11/06/2008 9:37	11/06/2008
11/06/2008 9:37	juni 08
11/06/2008 9:37	9:31 AM
11/06/2008 9:37	11-06-2008 9:31
11/06/2008 9:37	woensdag 11 juni 2008 9 uur: 31 min

Opmerkingen :

- 25 stuks en 50 stuks = getal ! (“ ” wordt gebruikt om tekst in te voeren)
- Bij de data verschijnt uiteraard de datum van vandaag. Pas op die datum dezelfde schrijfwijze toe als in de voorbeelden.

Oefening 4 :

4.1 Ga naar het blad “data” in het excelbestand “oefenboekexcel2008-2009”) en kopieer de gegevens uit de kolom inkomen naar je werkblad “functies” (werkblad invoegen en naam geven).

Bepaal via functies achtereenvolgens :

- Het gemiddelde inkomen
- Het hoogste inkomen
- Het laagste inkomen
- Het aantal inkomens

4.2 Kopieer nu uit hetzelfde bestand de gegevens uit de kolom “Nationaliteit” naar je blad “Functies” .

Bepaal het aantal Belgische en niet-Belgische gezinshoofden via de **functie aantal.als**

4.3 Kopieer tenslotte ook de gegevens in verband met onderwijsniveau en maak via dezelfde functie aantal.als een tabel van de verschillende onderwijsniveaus.

Bereken hierbij ook het totaal en de procenten.

Onderwijsniveau gezinshoofden		
Opleiding	Aantal	Procent
LO		
LSO		
HSO		
Hog.		
UO		
Totaal		

Oefening 5 : Tafels (te maken op het blad "Tafels")

Dit is een oefening in verband met relatieve, gemengde en absolute adressering.

5.1 Maak eerst de tabel "tafels" na zoals hieronder afgebeeld.

TAFELS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

5.2 Plaats nu de juiste formule in de geel gekleurde cel zodat je die **in één keer** zowel naar onder als naar rechts kan kopiëren.

Als resultaat krijg je onderstaand overzicht van de tafels van 1 tot en met 10.

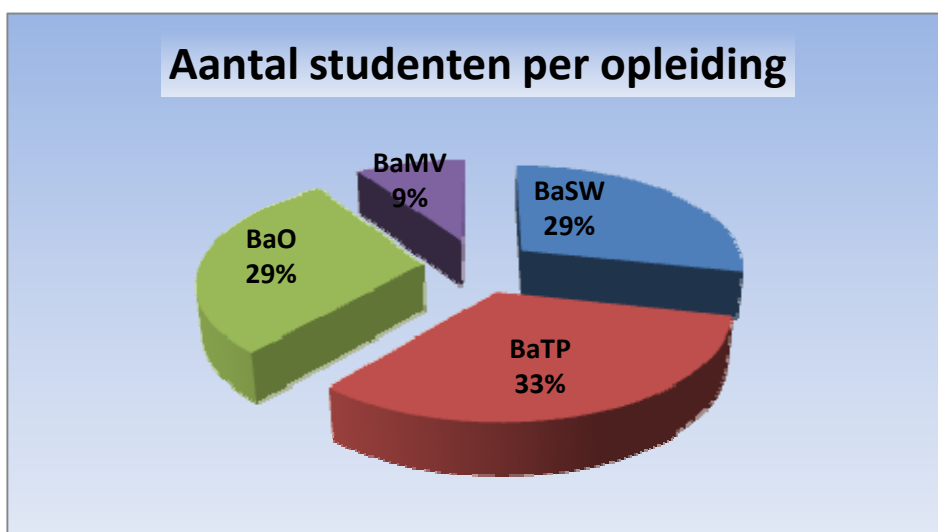
TAFELS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Oefening 6 : Grafieken

6.1. Gegeven volgende fictieve studentenaantallen :

Aantal studenten per opleiding	
BaSW	300
BaTP	345
BaO	310
BaMV	99
Totaal	1054

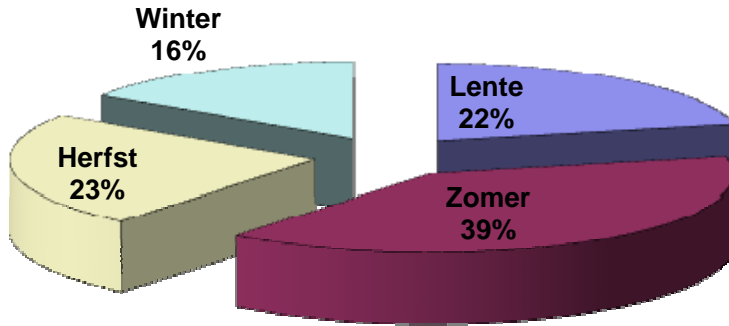
Maak op basis van deze gegevens onderstaande grafiek na . De grafiek is een 3D-cirkel, de segmenten los van elkaar, geen legende maar benoeming van de segmenten door hun categorienaam en het percentage (zonder dit te berekenen), titel.....

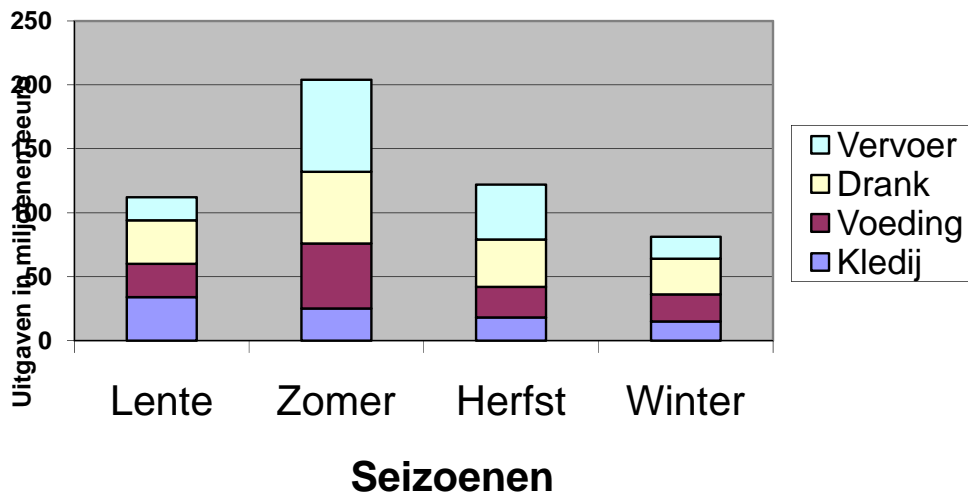
6.2. Maak onderstaande drie grafieken na, telkens gebaseerd op de gegevens uit bijgevoegde tabel. :

Periode	Kledij	Voeding	Drank	Vervoer	Totaal
Lente	34	26	34	18	112
Zomer	25	51	56	72	204
Herfst	18	24	37	43	122
Winter	15	21	28	17	81
	92	122	155	150	519

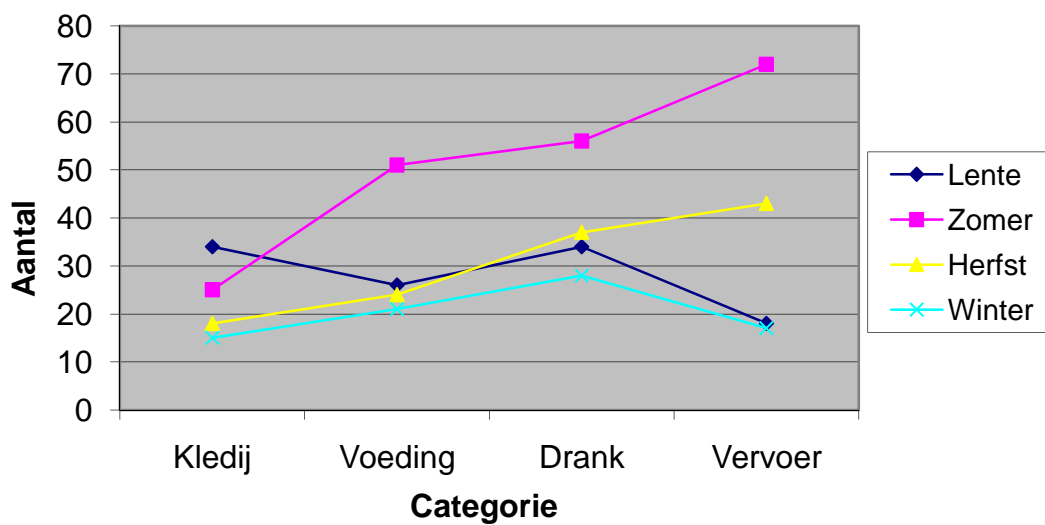
Uitgaven doorheen de seizoenen

Uitgaven voor drank, voeding, kledij en vervoer doorheen de seizoenen

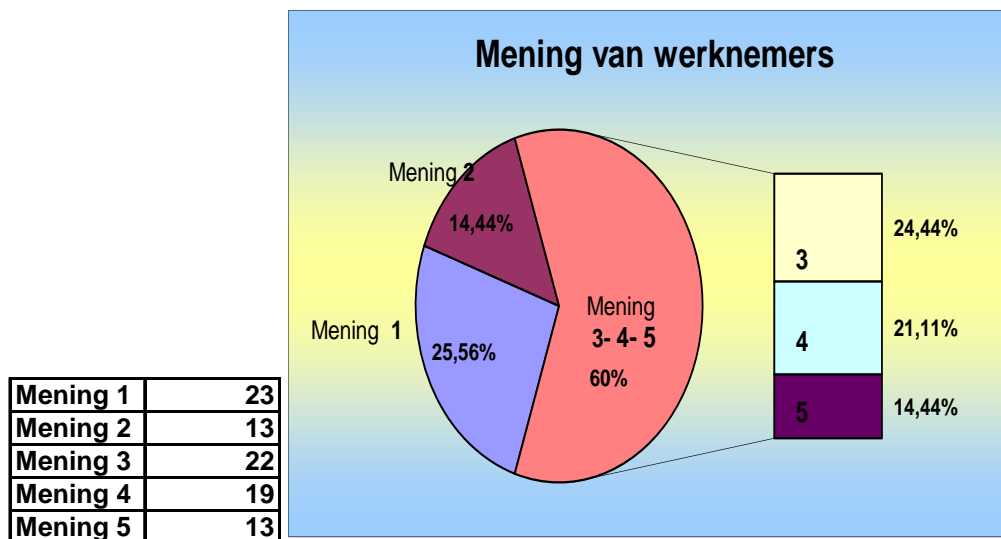

Uitgaven doorheen de seizoenen

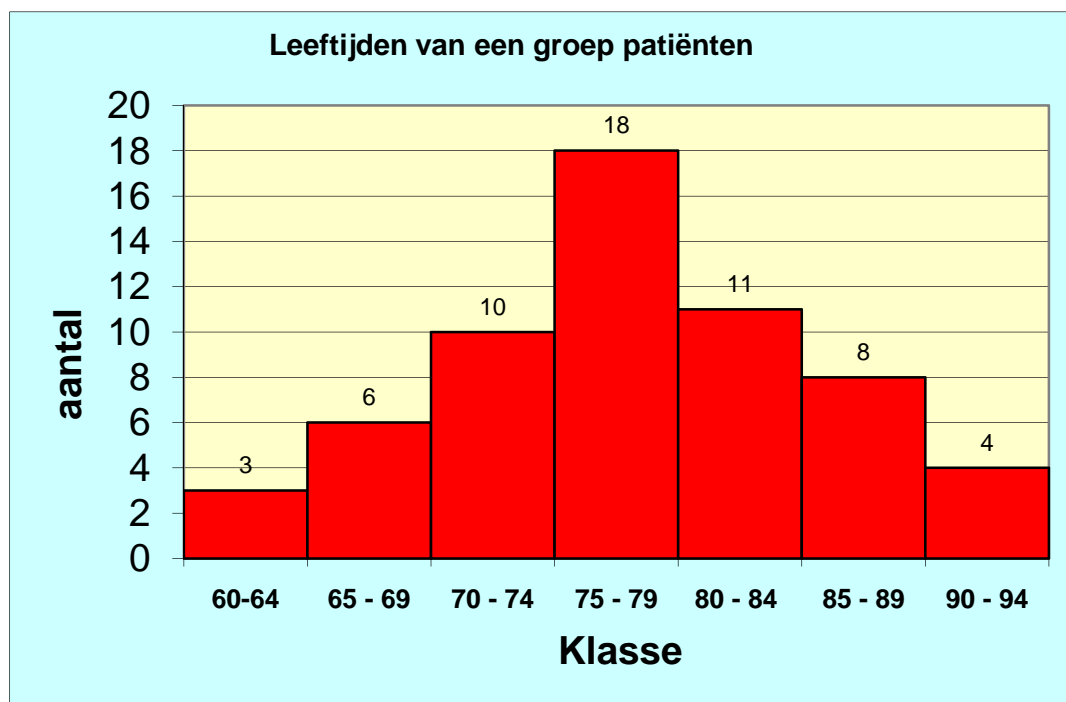

6.3. Maak ook onderstaande grafieken na, gebaseerd op de gegevens hieronder De grafiek heet "staaf van cirkel".

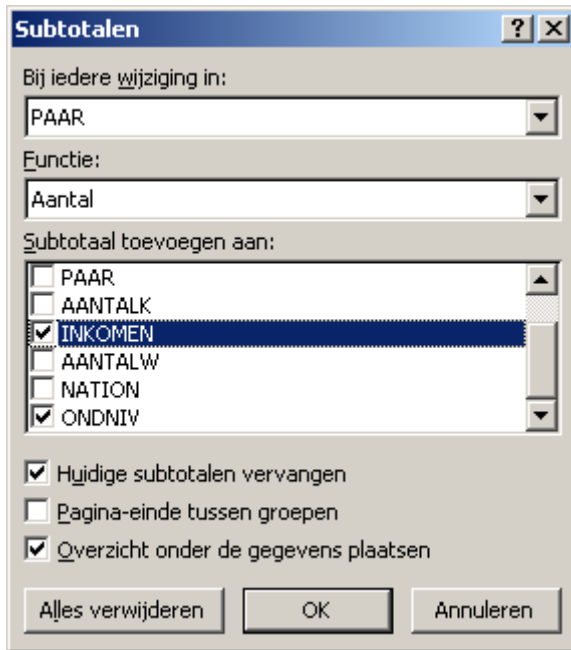
6.4 Maak tenslotte nog een laatste grafiek over onderstaande leeftijden. De grafiek is een kolom (waarbij je de kolommen laat aaneensluiten).

Leeftijden van een groep patiënten in een RVT		
Klasse	Aantal	Procent
60-64	3	5%
65 - 69	6	10%
70 - 74	10	17%
75 - 79	18	30%
80 - 84	11	18%
85 - 89	8	13%
90 - 94	4	7%
Totaal	60	100%

Oefening 7 : Subtotalen

- Ga naar het Excel-bestand "oefenboekexcel2008-2009" en selecteer de pagina subtotalen
- Sorteer de gegevens op nationaliteit, niet - Belgen vooraan
- Sorteer nu ook (=niveau toevoegen) op "Paar" – Bekijk de gegevens aandachtig : je hebt nu 4 groepen – op deze groepen gaan wij subtotalen bepalen
- Vul bij subtotalen het dialoogvenster in zoals hieronder afgebeeld :

- Dit is het resultaat

Nr.	AANTALP		PAAR	AANTALK
		Aantal 0	4	
		Aantal 1	8	
		Aantal 0	87	
		Aantal 1	201	
		Totaal aantal	300	

- Bepaal nu ook het gemiddelde inkomen per groep – dit is het resultaat

PAAR	AANTALK	INKOMEN
Gemiddelde 0		810
Gemiddelde 1		1629
Gemiddelde 0		1196
Gemiddelde 1		1976
Totaalgemiddelde		1725

- Verwijder de subtotalen en sorteer de gegevens opnieuw : Alleen sorteren op onderwijsniveau van laag tot hoog - Bereken nu het gemiddelde inkomen per - onderwijsniveau - Dit is het resultaat :

INKOMEN	AANTALW	NATION	ONDNIV
1117			Gemiddelde 0
1666			Gemiddelde 1
1974			Gemiddelde 2
2037			Gemiddelde 3
2648			Gemiddelde 4
1725			Totaalgemiddelde

Oefening 8 : filteren

8.1. Autofilter : hoeveel Belgische en niet-Belgische gezinshoofden zijn er ?
(antwoord : respectievelijk 288 en 12)

8.2. Tel via autofilter hoeveel gezinshoofden er zijn per onderwijsniveau (89 – 59 -72 – 56 -24)

8.3. Getalfilters :

- hoeveel inkomens zijn groter dan of gelijk aan 3000 euro (20)
- hoeveel gezinnen bestaan uit 5 of meer personen (30)
- hoeveel gezinnen hebben een inkomen lager dan het gemiddelde (170)

8.4. Tekstfilter : selecteer alle gemeenten die beginnen met de letter "b".

8.5 Aangepast filter : hoeveel gezinnen zijn er met een inkomen beneden de 500 euro of een inkomen groter dan of gelijk aan 5000 euro (antwoord : 15 gezinnen)

9. Een mini-toets ....

9.1. Het rekenkundig gemiddelde voor de drie reeksen getallen samen is gelijk aan (2 decimalen na de komma) :

17
22
11

1
5
12
14
19
10
8
5
3
2
1

3	5	9	12	15	18	21	24	27	30

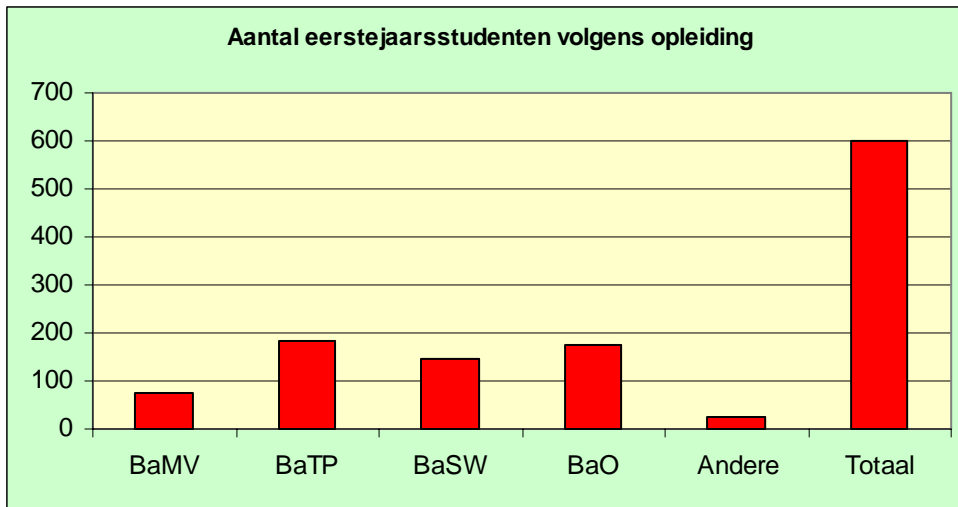
a. 15.12

b. 12.25

c. 11.25

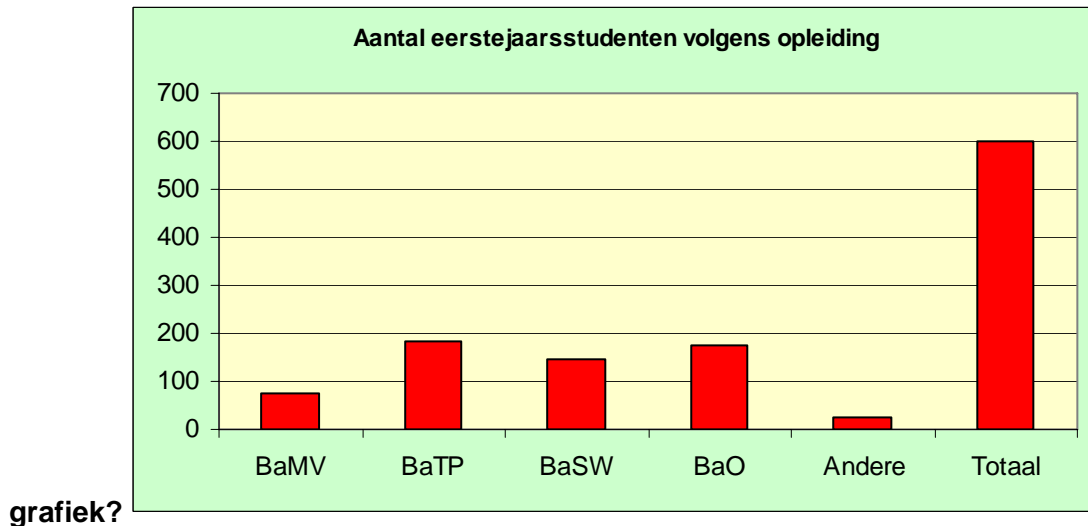
d. 21.15

9.2. Hoe zet je in onderstaande grafiek de kolommen tegen elkaar?

- Via Gegevensbereik en dan "Reeks in kolommen" aanklikken
- Via grafiekopties doe je bij het tabblad "schaal" de nodige aanpassingen
- Als de grafiek gemaakt is kies je voor "As opmaken" en wijzig je de schaalverdeling .
- Als de grafiek gemaakt is zoek je via "gegevensreeks opmaken" naar het tabblad "opties"

9.3. Wat is er fout in onderstaande

- de aantallen ontbreken
- het totaal is in de grafiek opgenomen
- de procenten ontbreken
- de gebruikte schaalverdeling is fout

9.4. Staaf van cirkel

Als ik een staaf van cirkel maak waarin boeken , artikels en naslagwerken afzonderlijk worden weergegeven en de rest gegroepeerd en afzonderlijk dan bestaat :

Publicatievorm	Aantal
Boeken	25
Naslagwerken	12
Artikels	13
Websites	7
Factsheets	6
Eindwerken	5
Andere	2
Totaal	70

- a. de cirkel uit 3 segmenten en de staaf uit 4 onderdelen
- b. de cirkel uit 4 segmenten en de staaf uit 4 onderdelen
- c. de cirkel uit 3 segmenten en de staaf uit 5 onderdelen
- d. de cirkel uit 4 segmenten en de staaf uit 3 onderdelen

9.5 Ga terug naar de gegevens over de 300 gezinnen :

Wat is het gemiddelde inkomen van de gezinnen waar geen gehuwd paar aanwezig is? En wat is het gemiddelde inkomen van de gehuwde paren?

Selecteer alle gemeenten waarvan de naam begint met de letter a of b